

Økologisk Engsvingel

Innovation
og vækst

Dyrkningsvejledning 2025

Jordbund

Engsvingel bør avles på gode lermuldede jorde med en god vandforsyning. Endvidere vil lidt lave og noget humusholdige jorde være egnede til frøavl af engsvingel.

Klima

Engsvingel kan frøavles i de fleste områder med passende nedbør i forsommeren. Samtidig er engsvingel rimelig tolerant over for kulde om foråret.

Dyrkningssikkerhed

Hvis engsvingel placeres i områder med passende nedbør om foråret, må den betegnes som en rimelig sikker afgrøde.

Sorter

Det er forholdsvis få sorter, der avles frø på i Danmark.

Der kan dog være store udbytteforskelle mellem de forskellige sorter og derfor kan afregningspriserne variere fra sort til sort. DSV Frø Danmark råder over nogle af de bedste frøgivere i Danmark.

Artsskifte

Dyrkning af engsvingel bør ikke foregå på arealer, hvor andre græsarter indgår - herunder især rajgræs og hundegræs, som er meget vanskelige at rense fra. Spildfrø fra både rajgræsser og hundegræs kan bevare spireevnen i mange år og vil derfor være uønskede i engsvingelmarker. Engsvingelfrø bevarer derimod ikke spireevnen særlig længe i jorden og udgør herved ikke nogen stor trussel ved artsskifte fra engsvingel til en anden art.

Tusindkornsvægt

Tusindkornsvægten er ca. 2,5 gram

Sortsskifte

TystofteFonden foreskriver 3 dyrkningsfrie år mellem forskellige sorter af engsvingel.

Udsæd og udlægsteknik

Udsædsmængde

Der anvendes 10 - 12 kg udsæd pr. ha. Udsædsmængden bør altid fastsættes efter såbedets tilstand. Under normale forhold vil denne udsædsmængde give 100 - 150 pl./m². Forsøg har vist, at helt ned til 75 velfordelte pl./m² kan give et acceptabelt udbytte.

Sådybde

Sådybden bør være 1,5 - 2 cm.

Dæksæd - forår

Engsvingel udlægges normalt i en dækafrøde. Om foråret kan engsvingel udlægges i vårbyg, havre, vårhvede, ærter eller hestebønner. Ved udlæg i vårbyg bør der vælges en stivstrået sort, som gødes moderat. Hestebønner er vores foretrukne dæksæd, idet det giver en god og sikker etablering. Sås korn og frø hver for sig, er det muligt at udføre blindharvning og evt. strigling før

udsåning af frø. Evt. kan udsåning af frø ske i forbindelse med strigling efter fremspiring. Ulempen ved denne metode kan være, at de øverste 1 - 2 cm udtørres og derfor ikke giver frøet de bedste spiringsbetingelser.

Høst af dæksæd

Ved høst af dæksæden bør der sættes kort stub. Herved får engsvingel bedre mulighed for at buske sig og dermed danne flere frøbærende skud pr. plante.

Halmen fra dæksæden fjernes hurtigst muligt efter høst. Såfremt det er muligt, anvendes mejetærsker med avnespreder (gælder specielt ved stor skærebordsbredde) for at hindre avnerne i at ligge sig som en "pude" over udlægget. Er rajgræsset godt etableret og halmmængden er moderat kan halmen snittes og efterfølgende afpudsas. Dette vil være med til at forhindre fremspiring af ukrudt om efteråret.

Bliver engsvinglen kraftigt i løbet af efteråret, eller hvis der er meget spildkorn, bør der udføres en afpudsning eller tages et slæt i oktober. Denne behandling kan ligeledes være med til at holde ukrudtsbestanden nede.

Gødskning

Forår

Engsvingel betaler godt for tilførsel af kvælstof. Derfor er det vigtigt at prioritere tildeling af husdyrgødning til afgrøden højt.

Svage udlæg kan gødes med 20 - 30 kg N pr. ha lige efter høst af dæksæd.

Om foråret udbringes kvælstoffet (gyllen) ved begyndende vækst fra midt i marts til begyndelsen af april. Der gødes med 80 - 100 kg N pr. ha. En ensartet tildeling er vigtig. Gylle som tildeles for sent, kan give bundgræs med efterfølgende høstbesvær. Gylle må gerne nedbringes med græsnedfælder.

Svovl er et vigtigt næringsstof for plantens optagelse af kvælstof. Svovl kan tilføres i form af kaliumvinasse som er i pulver form, og det skal blandes op i kalk for at sprede det korrekt.

Kaliumsulfat, patentkali, Kieserit, naturgips eller Wigor S og kan anvendes i økologisk produktion, når der udstedes en erklæring fra en økologikonsulent om behovet.

Retningsgivende norm for fosfor (P) og kali (K) er henholdsvis 20 og 50 kg pr. ha.

Ved fosfortal (Pt) over 2,5-3,0 og kalital (Kt) over 8-12 tilførslen nedsættes med 50%.

Ukrudtsbekæmpelse

Engsvingel kan tåle mekanisk bekæmpelse af ukrudt i efteråret eller om foråret med en alm. forårsharve. Der skal harves i 2 - 3 cm, det vil normalt ikke trække engsvingel planterne op.

Håndhakning og bortlugning sent på foråret kan være aktuelt, når det gælder skræppe og rødknæ. Særligt ukrudtsbefængte arealer kan blive nødvendigt helt at fraskære.

Vanskelige frøarter at frarene

Hundegræs, rajgræsser, rapgræsser, svingler, kvik, blød hejre, agerrævehale, skræppe, haremad, kamille og kornblomst.

Sygdomme og skadedyr

Engsvingel angribes sjældent af svampe og skadedyr.

Høst

Høsttidspunkt

Engsvingel vil ofte være tjenlig til høst i første halvdel af juli. Det korrekte tidspunkt for skårlægning vil være, lige inden de første frø drysser af ved et let slag mod hånden og vandprocenten er 35 - 40%.

Tidspunktet for direkte tærskning vil være 6 - 8 dage efter skårlægningstidspunktet.

Vandprocenten vil da normalt være 20 - 25%. Vær opmærksom på at engsvingel modner meget hurtigt de sidste dage før skårlægning/direkte høst.

Direkte tærskning

Engsvingel kan udmærket tærskes direkte på roden. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Afgrøden skal være ensartet moden og gået i leje
- Mejetærskerens skæretøj skal være i orden
- Endvidere skal tørrefaciliteterne være gode, idet den tærskede vare normalt vil indeholde 25 - 30% vand.

Det er særdeles vigtigt, at den høstede vare omgående bliver beluftet på tørreriet. Blæseren skal køre hele døgnet de første 2 - 3 dage - også selvom det er regnvejr. Derefter kan der sættes lidt varme til (max. 7°C).

Et vådt og solvarmt parti engsvingel kan i løbet af få timer blive så varmt, at det kan forringe frøets spireevne.

Skårlægning

Hvis en eller flere af føromtalte betingelser for direkte tærskning ikke kan opfyldes, skal afgrøden skårlægges. Til skårlægning anvendes normalt en selvkørende skårlægger af hensyn til gengroning. I tilfælde af regn og blæst vil et tyndt skår være mere udsat for dryssespild end et tykt skår. Efter 6 - 8 dage på skår er afgrøden normalt færdigvejret. Er vejret ustabil kan frøet høstes efter få dage på skår, og tørres færdig på lageret

Tærskning kan udføres uden brug af pick-up men med akshævere påmonteret hver anden finger og underskæring med kniven.

Mejetærskerens indstilling

Grundindstillinger:	
Cylinderhastighed:	800-1.000 omdr./min.
Broafstand:	Fortil: ca. 12 mm Bagtil: ca. 8 mm
Halm rotor	Lav hastighed og stor afstand
Emtesold:	Lamelåbning: 12 mm
Emtesoldforlænger:	Lamelåbning: 12 mm Indstilling: Opad-bagud
Kornsold:	Lamelåbning: 8 mm
Luftretning:	Vindlederen stilles mod emtesoldets midterste-forreste del.
Luftmængde:	Start med rigeligt luft og reguler ned, indtil der ikke er spild

Rumvægt

1 m³ råvare vejer ved normal renhed ca. 275 kg.

Behandling ved 2. års høst

Ved høst som 2. års mark vil det være en fordel at afgræsse marken efter høst. Forsøg har vist, at engsvingel kan afbrændes efterår/vinter uden nævneværdig udbyttedgang.

Hvis marken skal udnyttes til grøntproduktion, er det vigtigt at afpudse marken i 3 - 4 cm dybde og derefter tilføres ca. 50 kg N pr. ha. Hvis marken ikke skal bruges til grøntproduktion tilføres der normalt ikke gødning om efteråret. Ved begyndende vækststart i marts tilføres 80 - 100 kg N pr. ha.

Afregningsgrundlag

Engsvingel afregnes på grundlag af:

Rent spiret frø: 93,0%

Andre plantearter: 0,2%

Hvis der er kvik eller agerrævehale i renvaren fradrages afregningsprisen 10%, og med 5% hvis renvaren indeholder 0,2 - 1,0% blød hejre.

EU's kvalitetskrav

EU's minimumskrav til kvaliteten er:

Renhed: Min. 95,0%

Spireevne: Min. 80,0%

Fremmed kulturfrø + ukrudt: Max.1,5%, dog max. 1,0% af én art

Indhold af kvik: Max. 0,5%

Antal skræppe excl. rødknæ: Max. 5 stk. i 50 gram.

Hvis der er skæppe eller rødknæ i renvaren ydes der ikke økologitillæg.

Februar 2025, ingen ansvar, læs etiketten inden brug.